

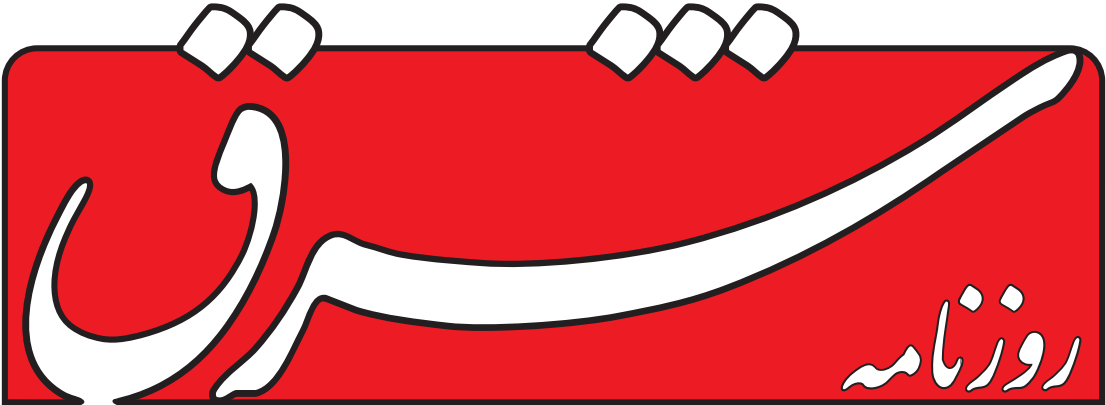
حمزه نووری

جامعه‌شناس و استاد دانشگاه

در جامعه ایران میز نمادی است از داشتن پایگاه. این طرف میز و آن طرف میز حکایت از دو پایگاه و جایگاه اجتماعی متفاوت دارد. رفتار، ژست، نحوه سخن گفتن فردی که در پایگاه متفاوت یا بالاتری (آن طرف میز) قرار می‌گیرد، تغییر می‌کند؛ یعنی ممکن است فردی زمانی که فاقد یک پایگاه (جایگاه اجتماعی) مشخص بود، منش و رفتار دیگری داشته باشد و اکنون یا به‌دست‌آوردن پایگاه اجتماعی جدید، گونه دیگری رفتار کند. این تفاوت فقط به دلیل منفعت متفاوت نیست، بلکه موقعیت و پایگاه اجتماعی، دیدگاه‌های متفاوتی درباره واقعیت را به ذهن افراد القا می‌کند. به‌عنوان مثال، ورزشکاری که قهرمانی‌های زیادی داشته است، در دوران ورزشی مدام از کمبود امکانات و مسابقات کله داشت و حق هم با او بود، چنین ورزشکاری امکانات و شرایط ورزشی خود را با رقبا می‌سنجد و از اینکه فدراسیون مربوطه نتوانسته است شرایط بهتری برایش فراهم کند، گله‌مند است و ممکن است نقدهای خود از شرایط را رسانه‌ای کند که اغلب با واکنش تند مسئولان فدراسیون مواجه می‌شود. اما همین ورزشکار سابق امروز پایگاه و جایگاه اجتماعی متفاوتی به دست آورده؛ مثلاً رئیس فدراسیون شده است. وقتی با ورزشکاری در فدراسیون خود مواجه می‌شود که مانند گذشته خود او از کمبود امکانات کله می‌کند، با او برخورد می‌کند؛ مثلاً حق تمرین کردن را از او می‌گیرد و اجازه اعزام به مسابقات را به او نمی‌دهد، مگر اینکه ورزشکار متقد حرف‌های انتقادی‌اش را پس بگیرد. گویی کسانی که در دو طرف میز قرار دارند، واقعیت‌های متفاوتی را می‌بینند. ورزشکار سابق که امروز رئیس فدراسیون شده است، دیدگاه جدیدی در مواجهه با واقعیت پیدا می‌کند و بیشتر کسانی را که به او پایگاه داده‌اند، دوست دارد و با دهنده پایگاه احساس همبستگی می‌کند و از ورزشکار منتقد دورتر می‌شود. هرچه ورزشکار از پایگاه اجتماعی رئیس فدراسیون بیشتر سیاست‌گذاری و قدردانی کند، بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد. چنین وضعیتی در فدراسیون‌هایی که کمتر محل توجه رسانه‌ها و مردم هستند، بیشتر به چشم می‌خورد.

این مسئله فقط در ورزش ایران مصداق ندارد؛ بلکه در سیاست‌ورزی در ایران نیز به چشم می‌خورد. سیاست‌مداری که تا قبل از به دست آوردن پایگاه سیاسی جدید، منتقد شرایط بود و افزایش قیمت دلار را به خاطر تصمیم‌های نادرست اشغال‌کنندگان پایگاه و جایگاه مدیریت اقتصاد کلان می‌دانست، امروز که آن پایگاه و جایگاه او به دست آورده است، همان رفتار، منش و سخنان مدیران قبلی را تکرار می‌کند. او زمانی که این طرف میز بود، تحلیل‌ها و توضیحات مدیران قبلی را نایسند و گمراه‌کننده می‌دانست و از آنها می‌خواست به جای تحلیل، عمل کند. اما امروز که آن طرف میز است و پایگاه مدیریت اقتصاد را برعهده دارد، همان تحلیل‌ها و تفسیرها را بیان می‌کند؛ گویی دیگر مسائل مانند زمانی که این طرف میز بود، چندان ساده نیست و هر عاملی در افزایش قیمت دلار تأثیر دارد. به جز پایگاهی که او اشغال کرده است.

این دو مثال نشان می‌دهد رفتار و کنش انسان‌ها در اغلب موارد جانب‌دارانه و هوادارانه است. وقتی پایگاه فرد تغییر می‌کند، نقش متفاوتی از او انتظار می‌رود و فرد براساس پایگاه و انتظار نقشی متغرد به پایگاه، عمل می‌کند. افراد در پایگاه‌ها و نقش‌های متفاوت، رفتارها و کنش‌های متفاوتی دارند. افراد در پایگاه جدید با واقعیت‌ها و شرایطی مواجه می‌شوند که از آن طرف میز قابل درک و فهم نبود و حالا با چشم‌انداز جدید روبه‌رو می‌شوند که بیشتر هوادار ساختاردهنده پشت است تا ورزشکار منتقد. در درباره سیاست‌مدار نمی‌تواند واقعیت ساختاری را که به او پایگاه داده، بر ملا کند و بیشتر سعی می‌کند به توضیحات کلی بپردازد. اما آیا ممکن است فردی که در پایگاه و جایگاه بالایی قرار دارد، رفتار و کنش منتقدان و معترضان را با تصمیم‌های نادرست پاسخ ندهد، مثلاً ورزشکار منتقد را از تمرین کردن محروم نکند؟

دوشنبه ۱۷ دی ۱۴۰۳
۵ رجب ۱۴۴۶
۶ ژانویه ۲۰۲۵
سال بیست‌ویکم
شماره ۵۰۱۹
۵۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید: احتمال کمک بیشتر دولت بایدن به اوکراین • در صحن آرام شورای شهر تهران چه گذشت؛ جذب وابستگان به اسم نخبگان؟ • بیماران اس‌ام‌ای قربانیان نبود دارو در ایران

وزیر نیرو هشدار داد که پس از زمستان سخت تابستان سخت در راه است

کلاف سردرگم برق

گزارش تیربریک را در صفحه ۴ بخوانید

گفت‌وگوی احمد غلامی با بهزاد نبوی به مناسبت درگذشت کارتر تماس دفتر کارتر با بهزاد

این گفت‌وگو را در صفحه ۱۱ بخوانید. عکس: ژوزف رستنی

برگزیده‌ها

رادیکال‌ها روز پرچامیه‌ای را برای مجلس رقم زدند؛ از درج نام وزیر کار در لیست استیضاح تا یورش به قالیباف

صف آرایی در بهارستان

یک متخصص بیماری‌های عفونی در گفت‌وگو با «شرق» توضیح داد

آنفلوانزا، غول زمستان

اینک گادفادر

انتخابات فدراسیون فوتبال با ادعای خبرساز

خط انتقال آب دریای عمان به اصفهان، فولاد مبارکه را از آب زاینده‌رود بی‌نیاز می‌کند

دریای عمان در چند قدمی اصفهان

ویژه‌نامه فولاد را از روزنامه‌فروشی‌ها بخواهید

یادداشت

قانون یا قید؟

چالش جدید اصلاحات رسانه‌ای در ایران

قادر باستانی تبریزی

اخیرا یکی از نمایندگان جبهه پایداری در مجلس شورای اسلامی در نامه‌ای از وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی خواسته است برای کمک به اصلاح قانون رسانه‌ها، نظرات اهالی رسانه را جمع‌آوری و منتقل کند. هرچند هنوز اقدامات ملموسی در این زمینه صورت نگرفته، اما با توجه به پیشینه و رویکردهای تدرارانه نمایندگان این جریان، به وضوح قابل پیش‌بینی است که آنها در پی محدودیت و اعمال کنترل بیشتر بر قلم‌های مستقل و آزاد هستند؛ قلم‌هایی که در شرایط کنونی با زحمت و با وجود فشارهای مختلف، حقیقت را به تصویر می‌کشند و صورت خود را با سبلی سرخ نگه می‌دارند. روشن است که در شرایط کنونی، از مجلس فعلی برای رفع مشکلات رسانه‌ها آبی گرم نمی‌شود؛ با این حال، باید مراقب رویکردهای محدودکننده و محافظه‌کارانه‌ای بود که در پی سلاکت‌کردن قلم‌های دلسوز است. هرچند بعید است که عقلا مجلس اجازه دهند محدودیت‌ها بر روزنامه‌نگاران افزوده شود، اما تکرش‌های تنگ‌نظرانه می‌تواند به راحتی بستر ایجاد تنش‌های بیشتر را فراهم کند.

ادامه در صفحه ۱۰

یک قاب تجربه

چالش‌های نظام اداری کشور و لزوم نظارت افکار عمومی

جلیل سازگارنژاد

اجرائی و نظام تصمیم‌گیری دولت - نامناسب‌بودن ترکیب نیروی انسانی صاحب دانش کار از جهت تخصص و مهارت متناظر با نیازهای دولت - فقدان ضوابط قانونی و برنامه‌های عملیاتی برای تربیت، گزینش، نصب، ارتقا و عزل مدیران - و از همه مهم‌تر ناکارآمدی نظام نظارتی در موضوعات مدیریتی مانند بهره‌وری و کیفیت، شفافیت، سلامت، پاسخ‌گویی و بهره‌مندی از مشارکت مردم از دیگر عوامل و چالش‌های نظام اداری دولت است. در یک جمع‌بندی کوتاه، «نظام اداری به‌جای اینکه موتور محرک توسعه

رئیس‌جمهور پزشکبان در روزهای اخیر با اشاره به برخی از چالش‌های نظام اداری کشور مانند ضعف توان مدیریتی و کارشناسی و عدم انطباق انتصابات با موازین علمی و تخصصی و نادیده‌گرفتن شاخص‌های اصلی در به‌کارگیری مدیریت‌ها در سازمان اداری دولت، آنها را از عوامل ناکامی دولت برشمرد و این در حالی است که بر اساس آخرین آمار منتشر شده از سوی مراجع و مراکز معتبر داخلی و خارجی مانند سازمان شفافیت بین‌المللی رتبه ایران در حکمرانی و پاسخ‌گویی، اثربخشی، کیفیت قوانین، اجرای قانون، کنترل فساد و... از میان ۱۴۲ کشور جهان در رده نازل و خطرناک ۱۲۰ واقع شده است. در نوشتارهای پیشین به برخی از علل و عوامل پیدایش ناکارآمدی، چالش‌ها و فساد گسترده در نظام اداری کشور پرداخته شد. اینک با بازخوانی چند علت دیگر مانند:

- فقدان تقسیم کار ملی و قانونمند بین دولت و سایر فعالان اداره کشور و تعدد مراجع تصمیم‌گیری در نظام اداری - نامناسب‌بودن فرهنگ سازمانی همچون وجدان کاری، انضباط اداری، خودکنترلی، تکريم ارباب‌رجوع - دخالت‌های غیرمتعارف و خارج از وظیفه برخی از دستگاه‌ها در امور

یادداشت

بررسی قتل و گروگان‌گیری‌های اخیر نیازمند گفت‌وگوی جدی است

احسان هوشمند

انتشار اخبار جرائم کم‌سابقه به بخشی از نگرانی‌های روزمره گروه زیادی از شهروندان ایرانی در سال‌ها و ماه‌های اخیر مبدل شده است. خبر قتل یک زن ۳۰ساله در تبریز که به دست صاحبکارش در یک کارگاه به دلیل طمع به پول نقد و جواهرات مقتول رخ داده بود، قتل بی‌رحمانه یک زن معلم و سه فرزندش به دست همسایه به دلیل سرقت جواهرات در لارستان استان فارس، قتل پیرزن در تهران در دست زن جوان برای سرقت طلا و قتل دختر دوساله به نام آئی‌نور به دست زن همسایه برای دزدی گوشواره‌هایش در الیکودرز لرستان، نمونه‌هایی از این جنایات دهشتناک است که موجب تشدید نگرانی‌های عمومی شهروندان شده است. گروگان‌گیری‌های مخوف نیز بخشی از چنین جنایاتی است که به صورت معمول اخبار نگران‌کننده‌ای از ابعاد مختلف آن در گوشه و کنار کشور شنیده می‌شود. گروگان‌گیری گروهی ایرانی و پاکستانی با ارسال فیلم‌های وحشتناک شکنجه گروگان‌ها با هدف اخذی، آدم‌ربایی مردی جوان با هدف سرقت رمز ارز در تهران، گروگان‌گیری در شهر بم، گروگان‌گیری در ماهشهر خوزستان، گروگان‌گیری از طرف اتباع خارجی و بریدن گوش گروگان برای دریافت پول، گروگان‌گیری در فیروزآباد فارس با کشته‌شدن گروگان‌گیر، گروگان‌گیری یک کودک ۱۰ساله با هدف دریافت ۴۰ میلیارد تومان از خانواده کودک در البرز، گروگان‌گیری یک مردار و اخذی از او و در نهایت قتل او در شاهرود، نمونه‌هایی از گروگان‌گیری در ماه‌های گذشته است که رسانه‌های شده است. در این میان اعلام خبری باورنکردنی درباره گروگان‌گیری یک خانواده ۹ نفره به مدت ۲۹ ماه در شهر رشت موجب شد تا شهر رشت در شوک عمیقی فرو برود. این خبر با وجود بازتاب بسیار گسترده در شهر رشت و استان گیلان و کل کشور، متأسفانه در رسانه‌های اصلی کشور مورد توجه جدی قرار نگرفت و صداوسیما جمهوری اسلامی هم درباره آن به بررسی‌های کارشناسی یا آسیب‌شناسی این روند به صورت جامع و مستمر پرداخت. این گروگان‌گیری که با اهداف مالی انجام شده بود، با ابغای نقش فردی که در جلسات مذهبی، با خانواده آشنایی ۱۳ساله پیدا کرده بود، آغاز می‌شود و به مدت ۲۹ ماه استمرار پیدا می‌کند. در جریان این گروگان‌گیری اموال و املاک این خانواده به نام سارقان ثبت می‌شود و نهاد‌های مسئول هم در این دوره ۲۹ماه هیچ خبری از موضوع نداشتند! حتی آموزش و پرورش و مدرسه غیرانتفاعی که فرزند خانواده در آن مدرسه درس می‌خواند، نیز غیبت این دانش‌آموز را از سامانه مدرسه، به جای اطلاع به مقامات انتظامی و قضائی، حذف کرد. ۱- بروز جرم و جنایت و آسیب‌های اجتماعی در جوامع بشری امری شگفت‌انگیز نیست. اما سیر صعودی یا شکل و ابعاد جرم و جنایت و گسترش آن موجب جریحه‌دار شدن وجدان جمعی می‌شود و افزون بر ایجاد نگرانی‌های عمومی، نشانه‌ای از آسیب واردشدن به همبستگی جمعی و انسجام اجتماعی تلقی می‌شود. بروز اختلال در

فرایندهای سامان‌بخش اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و سیاسی زمینه بروز کنش‌های آتومیک یا بی‌هنجاری را در جامعه تقویت می‌کند و موجب گسترش جرم و جنایت و دیگر آسیب‌های اجتماعی می‌شود. بازمینی و اصلاح رویه‌ها و رفع مسائل و مضامبت اجتماعی ازجمله راهکارهای عام برای مدیریت آسیب‌های اجتماعی است. در دهه‌های گذشته در کشور درباره ابعاد و میزان و کمیت بروز انواع هنجارشکنی‌ها و آسیب‌های اجتماعی و نیز جرائم و جنایات و نیز علت‌های بروز و گسترش این پدیده‌های مخرب انسجام اجتماعی، در تریبون‌های رسمی و نیز در صداوسیما کشور کمتر اطلاع‌رسانی شده و به نوعی با سکوت سنگین خبری روبه‌رو شده است. وقتی اذعان و تأیید وقوع جرائم سازمان‌یافته و غیر سازمان‌یافته، جرائم خشن، سرقت و آدم‌کشی و دیگر جنایات با سکوت در رسانه‌های اصلی کشور دست به گریبان است و در تریبون‌های رسمی مانند نمازهای جمعه و منابر رسمی در مساجد، کمتر درباره ابعاد و کمیت چنین آسیب‌هایی صحبت می‌شود؛ یعنی وجود چنین جرائم و آسیب‌هایی به صورت رسمی پذیرفته نشده یا اینکه طرح آمار و ارقام و ابعاد چنین پدیده‌هایی با اهداف تبلیغی و اعلامی همخوانی ندارد. سکوت و بی‌توجهی به چنین پدیده‌های نگران‌کننده‌ای، به این معناست که شناخت علت‌های پیچیده بروز چنین پدیده‌هایی و در نتیجه یافتن راه‌حل برای مواجهه با این آسیب‌ها چندان جدی گرفته نخواهد شد.

ادامه در صفحه ۵

مزایده سراسری املاک تملیکی و مازاد بر نیاز مدیریت شعب منطقه یک تهران بانک سپه (نوبت اول) رجوع به صفحه ۲ شناسه آگهی ۱۸۵۹۶۰۶ م الف ۳۴۴۸

انا لله و انا الیه راجعون

دکتر رضار رئیس طوسی

دار فانی را وداع گفت.

او که با قبول سختی‌های بسیار مبارزه‌ای صادقانه برای سعادت و بهروزی میهن و مردم همیشه بی‌گرفت از زمره معدود کسانی بود که حرمت اخلاق در سیاست را قویا پاس می‌دارند. در مقام استاد دانشگاه تهران نیز با صلاح‌اندیشی و علم خود دانشجویان بسیاری تربیت کرد و حقی بزرگ بر گردن دانشگاه دارد. درگذشت دکتر رضار رئیس طوسی را به خانواده گرامی، همفکران و همکاران ایشان تسلیت عرض می‌کنیم. از درگاه الهی صبر و شکیب برای بازماندگان و غفران و آمرزش برای آن مرحوم مسئلت داریم که در جوار رحمت حضرت حق ماوا گرفته است.

محمدعلی اکبری، مهرداد احمدی شیخانی، بهروز بهزادی رضا تهرانی، سعید حجاریان، احمد خانی، هادی خانیکی مهدی رحمانیان، عبدالعلی رضایی، عباس عبدی، علیرضا علوی تبار محمدجواد غلامرضا کاشی، بهروز گرانپایه، محسن گودرزی محمد محمدی گرگانی، کامبیز نوروزی